

UCHWAŁA NR XXVI/214/2022
RADY GMINY JANOWIEC KOŚCIELNY

z dnia 25 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Janowiec Kościelny
na lata 2022- 2024.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r., o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 1372 z późn. zm.), art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) Rada Gminy Janowiec Kościelny uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr XXVI/214/2022
Rady Gminy Janowiec Kościelny
z dnia 25 marca 2022 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2022 - 2024

Janowiec Kościelny 2022

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Podstawa prawna.....	3
III. Diagnoza społeczna.....	4
IV. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny.....	6
V. Cele programu.....	7
VI. Harmonogram działań programowych.....	8
VII. Adresaci programu i czas jego realizacji	10
VIII. Ewaluacja i monitoring programu.....	10
IX. Źródła finansowania programu.....	11
X. Sposób kontroli realizacji programu.....	11
Zakończenie.....	12

I. Wstęp

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Janowiec Kościelny na lata 2022-2024, zwany dalej Programem jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w gminie Janowiec Kościelny we wcześniejszych latach i powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. Podstawa prawna:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.Dz.U. z 2020r. poz. 821 ze zm.),
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j.Dz. U. z 2021r., poz. 2268 ze zm.),
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 1249),
- d) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.Dz. U. z 2021r. poz. 1119 ze .zm.),
- e) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.Dz. U. z 2020r. poz.

2050 ze.zm.),

g) Uchwała nr XVI/138/2020 Rady Gminy Janowiec Kościelny z dnia 29 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Janowiec Kościelny na lata 2021-2027.

III. Diagnoza społeczna

Gmina Janowiec Kościelny jest organem prowadzącym dla dwóch publicznych szkół podstawowych i trzech oddziałów przedszkolnych prowadzonych przy szkołach podstawowych.

Sieć szkół podstawowych w pełni zabezpiecza aktualne potrzeby mieszkańców gminy, a sieć publicznych oddziałów przedszkolnych stwarza możliwość wyrównywania szans edukacyjnych i zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej zasadniczo odpowiadającej obserwowanemu popytowi.

Od 2012 roku do obowiązków gminy należy partycypowanie w kosztach związanych z utrzymaniem dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i pieczy zastępczej [zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.Dz.U. z 2020r. poz. 821 ze zm.).

Z danych źródłowych według GUS oraz sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym wynika, że w Gminie Janowiec Kościelny (na dzień 31 grudnia 2021r.) zamieszkiwało ogółem 3 159 mieszkańców. Z pomocy społecznej (realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) skorzystało: w 2021r. - 98 rodzin, w 2020r. - 79 rodzin.

Pracownicy socjalni OPS w Janowcu Kościelnym prowadzą systematyczną pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Podstawowym zadaniem gminy jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tej funkcji. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła funkcję asystenta rodziny. Asystentura rodziny pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny. Niezależnie od pracowników socjalnych, asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko

prowadzonej pracy socjalnej w 2021 roku z terenu gminy w formach pieczy zastępczej przebywało 13 dzieci. Koszt pobytu w pieczy zastępczej wszystkich dzieci, za które ponoszona jest odpłatność całkowitych kosztów utrzymania wyniósł w 2021 roku – 96 155,77 zł.

IV. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none"> - dobre rozeznanie problemów i potrzeb środowiska lokalnego (diagnoza) - ścisła współpraca instytucji działających na rzecz rodziny - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny - doświadczenie w realizacji programów i projektów kierowanych do osób wykluczonych społecznie - dostęp do poradnictwa psychologicznego i prawnego - zatrudnianie asystenta rodziny pozwalające na budowanie efektywnych metod współpracy z rodziną w jej środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> - brak dostępu do wsparcia terapeutycznego - niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej - zjawisko marginalizacji społecznej (wykluczenie społeczne) - mała aktywność rodzin do samoorganizacji (grupy wsparcia/grupy samopomocowe) - brak pozytywnych wzorców osobowych i zaniedbywanie obowiązków opieki i wychowania przez rodziców - ograniczone środki finansowe na realizację programów pomocowych - bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie
Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> - łatwiejszy dostęp do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pedagogiczna, psychologiczna) - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę - wzrost świadomości dot. korzyści z podjęcia przez rodzinę współpracy w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczej - możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych 	<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko "dziedziczenia ubóstwa" - brak świadomości problemu oraz nieumiejętność szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne - brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo-wychowawczo - niespójne przepisy prawa

V. Cele programu

Cel główny:

Wspieranie rodziny poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

- Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków socjalnych dla rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym;
- Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych;
- Umożliwienie powrotu dzieciom do rodzin biologicznych.

Działania:

1. profilaktyczne (m. in. diagnoza, informacja, edukacja) mające na celu wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
2. interwencyjne;
3. wspierająco-terapeutyczne;
4. wychowawcze, pomoc w integracji rodziny, dążenie do jej reintegracji;
5. socjalne;
6. przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. edukacyjne, podnoszenie umiejętności zawodowej osób zajmujących się pomaganiem rodzinom.

Realizacja założonych celów będzie prowadzona w formie działań, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem naszych działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowania w rodzinie lub jak najszybszego powrotu do rodziny. Harmonogram działań określa tabela nr 3.

VI. Harmonogram działań programowych

Tabela nr 3. Harmonogram działań programowych.

Cele szczegółowe	Zadania	Osoba/zespół/partnerzy/odpowiedzialni za realizację
<p>Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków socjalnych dla rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym</p>	Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym
	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców	specjalista terapii uzależnień i współuzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w Janowcu Kościelnym , pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym, psycholog
	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci	GOPS w Janowcu Kościelnym, SOK w Janowcu Kościelnym, GKRPA w Janowcu Kościelnym, Szkoła Podstawowa w Waśniewie-Grabowie, Szkoła Podstawowa w Janowcu Kościelnym, stowarzyszenia
	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcia terapii leczenia uzależnień, podjęcia terapii korekcyjno - edukacyjnej	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym , GKRPA w Janowcu Kościelnym, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Nidzicy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy
	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym , członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Janowcu Kościelnym
	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym, asystent rodziny przy GOPS w Janowcu Kościelnym, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nidzicy
	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności, odzieży)	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym, osoby prywatne, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia

	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym, asystent rodziny przy GOPS w Janowcu Kościelnym, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Nidzicy
	Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną przez asystenta we współpracy z rodziną i pracownikiem socjalnym	asystent rodziny przy GOPS w Janowcu Kościelnym, pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym
	Udział asystenta rodziny w szkoleniach	kierownik GOPS w Janowcu Kościelnym, organizator szkolenia
	Udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną	kierownik GOPS w Janowcu Kościelnym, organizator szkolenia
Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych	Kierowanie rodziców z dziećmi do psychologa lub pedagoga	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nidzicy, pedagog szkolny w placówkach oświatowych
	Kierowanie dzieci ze środowisk dysfunkcyjnych na wypoczynek	Kuratorium Oświaty w Olsztynie, pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym, Szkoła Podstawowa w Waśniewie-Grabowie, Szkoła Podstawowa w Janowcu Kościelnym
	Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nidzicy
	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	Urząd Gminy w Janowcu Kościelnym, GOPS w Janowcu Kościelnym , PCPR w Nidzicy
	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym , asystent rodziny przy GOPS w Janowcu Kościelnym, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Nidzicy

Umożliwienie powrotu dzieciom do rodzin biologicznych	Utrzymanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, za wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym, asystent rodziny przy GOPS w Janowcu Kościelnym, PCPR w Nidzicy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Nidzicy
	Udzielenie pomocy rodzinom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu pracy zarobkowej	pracownik socjalny GOPS w Janowcu Kościelnym, PUP w Nidzicy,
	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb	GOPS w Janowcu Kościelnym, Urząd Gminy w Janowcu Kościelnym

VII. Adresaci programu i czas jego realizacji

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Janowiec Kościelny, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi, a tym samym ich powrotu do domu rodzinnego.

Realizacja gminnego programu wspierania rodziny została zaplanowana na lata 2022 – 2024. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

VIII. Ewaluacja i monitoring programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z członkami rodzin, asystentem rodziny, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych:

1. liczba rodzin wymagających wsparcia
2. liczba udzielonych porad przez specjalistów
3. liczba realizowanych projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci
4. liczba osób uzależnionych, skierowanych na leczenie
5. liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie

6. liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny
7. udział asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje
8. udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną
9. liczba dzieci objętych terapią psychologiczno – pedagogiczną
10. liczba dzieci, którym zapewniono udział w zajęciach edukacyjnych, w tym z elementami przeciwdziałania uzależnieniom, połączonych z wypoczynkiem
11. liczba rodziców utrzymujących kontakty z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej
12. liczba osób, które podjęły zatrudnienie
13. liczba rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe lub rzeczowe
14. liczba dzieci, którym opłacono dożywianie w szkole
15. liczba rodzin, które nabyły podstawy prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
16. liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

IX. Źródła finansowania programu

Źródła finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 mogą być środki finansowe pochodzące:

1. z budżetu gminy,
2. z budżetu państwa,
3. z funduszy zewnętrznych, w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

X. Sposób kontroli realizacji programu

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku będzie składana informacja dla Rady Gminy Janowiec Kościelny z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zakończenie

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczają dwa zasadnicze obszary działań. Pierwszym z nich jest położenie nacisku na utrzymanie dzieci w naturalnym środowisku, drugim jest zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu pieczy zastępczej w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Podsumowując, zakłada się w Programie stworzenie na terenie Gminy Janowiec Kościelny optymalnych warunków dla poprawy życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, w rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmiernania się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału, w celu zdobywania nowych umiejętności.

Uzasadnienie

Obowiązek przyjęcia niniejszej uchwały wynika wprost z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i stanowi jedno z wielu zadań, jakie powierzone zostały samorządom do realizacji od 1 stycznia 2012 roku.

Gminny Program Wspierania Rodziny przedstawia kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, szczególnie tych, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Celem programu jest wspieranie rodziny przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a zwłaszcza z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak i również edukacja środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Ważnym aspektem jest to, że Program będzie służyć, jako jeden z dokumentów niezbędnych przy ubieganiu się o dodatkowe środki finansowe w ramach ogłaszanych programów lub konkursów.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.